Изх.№: 0658/2024

КАМАРА НА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Гр. София 1000, община Възраждане, ул. „Пиротска" №7, ет.4
тел.: 02/980 77 32; тел./факс: 02/980 82 58
Web: www.bcpea.org; e-mail: info@bcpea.org

ДО
Г-Н АСЕН ВАСИЛЕВ
МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

УВАЖАЕМИ Г-Н ВАСИЛЕВ,

Във връзка Проект на Закон за лицата, обслужващи кредити и купувачите на кредити, обявен в Портала за обществени консултации на 09.02.2024г., изпращаме Ви предложенията на Камарата на частните съдебни изпълнители, ведно с предварителната оценка на въздействието им.

Приложение: Съгласно текста.

С уважение,

ГЕОРГИ ДИЧЕВ
Председател на Съвета на Камарата на частните съдебни изпълнители

КАМАРА НА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Гр. София 1000, община Възраждане, ул. „Пиротска" №7, ет.4
тел.: 02/980 77 32; тел./факс: 02/980 82 58
Web: www.bcpea.org; e-mail: info@bcpea.org

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИЗМЕНЕНИЯ И ДОПЪЛНЕНИЯ НА ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ЛИЦАТА, ОБСЛУЖВАЩИ КРЕДИТИ И КУПУВАЧИТЕ НА КРЕДИТИ

1. В чл. 36 да се създаде нова ал. 5:

(5) Купувач на кредити може да възложи дейности по обслужване на кредити на частен съдебен изпълнител като в тези случаи се прилага Закона за частните съдебни изпълнители.

В Преходните и заключителните разпоредби:

2. Създава се § 15:

§ 15. В Закона за частните съдебни изпълнители се правят следните изменения и допълнения:

В чл. 2:

Създава се нова ал. 4:

(4) Частният съдебен изпълнител може да извършва и други действия, когато това е изрично предвидено със закон.

Досегашната ал. 4 става ал. 5.

В чл. 18:

Създава се нова ал. 6:

(6) По възлагане от купувач на кредити частният съдебен изпълнител може да извършва действия по обслужване на кредити по смисъла на Закона за лицата, обслужващи кредити и купувачите на кредити.

Досегашната ал. 6 става ал. 7.

Създава се нов чл. 18а:

Извършване на действия по обслужване на кредити

Чл. 18а. (1) Частният съдебен изпълнител пристъпва към действия по обслужване на кредити въз основа на договор с купувач на кредити, съгласно чл. 36 от Закона за лицата, обслужващи кредити и купувачите на кредити.

(2) Действията по ал. 1 могат да се извършват само спрямо кредитополучатели с постоянен или настоящ адрес, съответно седалище в района на действие на частния съдебен изпълнител.

(3) Частният съдебен изпълнител осъществява комуникацията си с кредитополучателите единствено чрез телефонни повиквания или отправяне на искания

в писмена и електронна форма, адресирани лично до длъжника.

(4) Частният съдебен изпълнител изпълнява задълженията си добросъвестно и професионално, като зачита и защитава неприкосновеността на личния живот и третира справедливо кредитополучателите, зачитайки техните права и интереси. Всяка информация, която предоставя на кредитополучателите трябва да е ясна, разбираема и коректна като се забранява предоставянето на заблуждаваща информация. Всякакви действия и практики по събиране на вземането чрез използване на тормоз, принуда, заплаха или обида, както и такива, които уронват честта и достойнството на кредитополучателя са забранени.

(5) Частният съдебен изпълнител е длъжен в рамките на етичните правила за дейността си да прилага и спазва вътрешна процедура за подаване на възражения и решаване на спорове във връзка с жалби на кредитополучатели.

(6) Частният съдебен изпълнител е длъжен да спазва изискванията на Регламент (ЕС) 2016/679 и на Закона за защита на личните данни, а в случаите когато кредитополучателят е потребител и Закона за защита на потребителите, Закона за потребителския кредит, Закона за кредитите за недвижими имоти на потребители или други приложими разпоредби, уреждащи защитата на потребителите.

(7) В случаите по чл. 18 от Закона за лицата обслужващи кредити и купувачите на кредити когато купувачът на кредит не е връчил уведомление на кредитополучателя за прехвърляне на вземането същото се връчва от частния съдебен изпълнител.

(8) Частният съдебен изпълнител води регистър на действията по обслужване на вземания като условията и редът за водене на регистъра се определят с наредбата по чл. 22.

(9) Частният съдебен изпълнител няма право да претендира от кредитополучател вземане, различно от дължимото, определено в договора на кредитополучателя с първоначалния кредитор като има право да начислява единствено лихва за времето на забавата за изпълнение на прехвърлените вземания, която не може да надвишава законната лихва.

(10) Камарата на частните съдебни изпълнители следи за изпълнението на горепосочените задължения на своите членове освен чрез проверки по повод сигнал или жалба и чрез планови такива, които се провеждат ежегодно. Министърът на правосъдието упражнява контрол върху дейността по обслужване на кредити на всеки частен съдебен изпълнител по реда на чл. 75, чл. 75а и чл. 76. При постъпване на жалба срещу частен съдебен изпълнител по реда на Закона за лицата обслужващи кредити и купувачите на кредити БНБ, съответно Комисията за защита на потребителите незабавно изпращат същата на министъра на правосъдието и на Камарата на частните съдебни изпълнители.

В Чл. 22, ал. 2 се създава нова т. 7 „регистър на действията по обслужване на кредити".

Чл. 24 се изменя така:

Чл. 24. (1) Частният съдебен изпълнител трябва да има най-малко една специална сметка на свое име в банка, определена единствено за паричните средства, които получава от осребряването на имуществото на длъжниците. Той трябва да има отделна специална сметка, определена единствено за паричните средства за погасяване на задължения на кредитополучателите по чл. 18а като постъпилите по нея суми за частично или пълно погасяване на задълженията се считат за плащане в полза на

Гр. София 1000, община Възраждане, ул. „Пиротска" №7, ет.4
тел.: 02/980 77 32; тел./факс: 02/980 82 58
Web: www.bcpea.org; e-mail: info@bcpea.org

купувача на кредит. Частният съдебен изпълнител трябва да има отделна сметка, определена за получаваните такси и разноски, както и за паричните средства, които получава във връзка с извършваната допълнителна дейност по чл. 18 като е длъжен да посочва в кореспонденцията си номерата на своите сметки.

(2) Паричните средства по специалните сметки по ал. 1 не може да бъдат запорирани за задължения на частния съдебен изпълнител.

(3) Запорът върху паричните средства, предназначени за определен взискател или купувач на кредити, се налага чрез съобщаването му на частния съдебен изпълнител.

(4) При откриване на производство по несъстоятелност на частен съдебен изпълнител средствата, получени по специалните му сметки не се включват в масата на несъстоятелността, а се изплащат на взискателите и купувачите на кредити от синдика.

(5) Когато получава средства от кредитополучател по чл. 18а частният съдебен изпълнител му предоставя справка за извършеното плащане и остатъка от задължението или писмо за освобождаване от задължението на хартиен или друг траен носител, като потвърждава получените суми.

В чл. 68, ал. 1, т. 2 след „10 000 лв." се поставя запетая и се добавя „за нарушения при извършване на действия по обслужване на кредити до 20 000 лв."

КАМАРА НА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Гр. София 1000, община Възраждане, ул. „Пиротска" №7, ет.4
тел.: 02/980 77 32; тел./факс: 02/980 82 58
Web: www.bcpea.org; e-mail: info@bcpea.org

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

I. Основания за законодателната инициатива

Директива (ЕС) 2021/2167 на Европейския парламент и на Съвета относно лицата, обслужващи кредити и купувачите на кредити и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2014/17/ЕС, чието транспониране се извършва със Закона за лицата обслужващи кредити и купувачите на кредити (ЗЛОККК), цели да разреши проблема с увеличаването на необслужваните кредити в балансите на кредитните институции, да намали риска от бъдещо натрупване на необслужвани кредити и да насърчи развитието на вторичния пазар на необслужвани кредити. Като причина за нуждата от интервениране в тази сфера е посочено, че липсата на конкурентен натиск на пазара на купуване на кредити и на дейностите по обслужване на кредити кара лицата, обслужващи кредити, да начисляват на купувачите на кредити високи такси за своите услуги и води до ниски цени на вторичните пазари на кредити, съответно възпира кредитните институции да се освобождават от натрупаните необслужвани кредити.

Именно за да се постигнат в максимална степен горните цели и в изпълнение на чл. 17, пар. 4 от Директивата се предлага да се разреши на купувачите на кредити да могат да възлагат обслужването на вземанията си не само на лицата, обслужващи кредити, но и на ЧСИ. По този начин ще се предостави още една възможност и гаранция за защита правата на купувачите на кредити, което съответно води до по-голям интерес към купуването на кредити със свързаните с това положителни икономически последици като повишаване цените на вторичния пазар и стимулиране на банките да се освобождават своевременно от натрупани лоши кредити.

Частните съдебни изпълнители (ЧСИ) упражняват публични функции, делегирана от държавата власт, поради което дейността им е изцяло регулирана. Изискванията за придобиване на правоспособност са изключително завишени - завършено висше юридическо образование, минимум 3 години юридически стаж, да не е осъждан, да е издържал конкурс за ЧСИ и т.н. Съгласно чл. 11 от ЗЧСИ министърът на правосъдието може да откаже да възложи правомощия по изпълнение дори на лице, което отговоря на всички предходни условия, ако същото не се ползва с необходимото обществено доверие. Дейността на ЧСИ е ограничена териториално в рамките на района на съответния окръжен съд, като е въведено и ограничение в броя на самите ЧСИ. Въведени са и изключително сериозни изисквания не само към ЧСИ, но и към техните кантори и служители. От друга страна чл. 6 от ЗЧСИ забранява да се упражняват едновременно и други професии, включително и да се извършва търговска дейност и да се участва в органите на търговски дружества и кооперации, тоест законодателят у нас е регулирал ЧСИ като изключителен професионалист.

В същото време ЧСИ са може би най-контролираната професия у нас. Постоянен контрол върху дейността на ЧСИ упражняват 8 институции - КЧСИ, МП с два отделни инспектората, съда, МВР, прокуратурата, НАП, ДАНС, КЗЛД. ЧСИ носят гражданска, наказателна и дисциплинарна отговорност, като при последната е предвидено и непознато на никоя друга правна професия наказание - „лишаване от правоспособност завинаги". Те са и застраховани за вредите, които могат да причинят при своята дейност, като минималната годишна застрахователна сума на всеки от тях е в размер на 1,2 млн. лв. Освен основната си дейност по образуваните при тях изпълнителни производства, ЧСИ могат да извършват и други действия като връчването на призовки и книжа по разпореждане на съда по граждански дела, както и на всякакви покани, съобщения и отговори във връзка с гражданскоправни отношения – чл. 18 ЗЧСИ. Последното в не малка степен се доближава до дейността на лицата, обслужващи кредити.

Именно защото не само у нас, но и на европейско ниво, на ЧСИ се гледа като на изявен професионалист в сферата на задлъжнялостта, чл. 34 от Инструкцията на Европейска комисия за ефикасност на правосъдието в Европа от 17.12.2009г. за по-добро приложение на съществуващата препоръка на Съвета на Европа за съдебното изпълнение постановява че „съдебните изпълнители може също да бъдат упълномощени да изпълняват второстепенни дейности, съвместими с ролята им, целящи да гарантират и обезпечат зачитането на правата на страните и да ускорят съдебния процес или да облекчат работата на съдилищата. Наред с други дейности, може да бъдат включени: **извънсъдебно връщане на дълг**, доброволна продажба на движимо или недвижимо имущество на публичен търг, установяване на факти, предоставяне на правен съвет, процедури по несъстоятелност, изпълняване на задачи, възложени им от съда, представляване на страни в съда, изготвяне на частни актове и документи, медиация."

Регулираната от Директивата дейност по своята същност е много близка до дейността на ЧСИ, като и четирите дейности по чл. 3, т. 9 от директивата, представляващи дефиницията за функцията по обслужване на кредити се извършват от ЧСИ. Събирането или възстановяването от кредитополучателя на дължими плащания, предоговарянето с кредитополучателя, администрирането на оплаквания и информирането на кредитополучателя са част от ежедневната дейност на ЧСИ. Последните са и в постоянен контакт със страните по задължението, уведомяват длъжника писмено и устно за размера на дълга, посредничат между кредитора и длъжника за разсрочване и погасяване на части на задължението, връчват документи на длъжника по изпълнителните дела, но и частни такива, изходящи от кредитора и т.н.

Следва да се има предвид и, че в редица европейски държави като Франция, Белгия, Нидерландия, Испания, Гърция, Литва, Румъния, Сърбия, Северна Македония на ЧСИ са възложени широки функции по извънсъдебно събиране на всякакви вземания, които могат да се ползват от всеки един кредитор, а не само от купувачи на необслужвани кредити. Във всички горепосочени държави контролът върху дейността на ЧСИ се упражнява от министъра на правосъдието, както и от съсловната организация. В случая се предлага у нас да се въведе ограничена компетентност на ЧСИ само относно дейността по обслужване на кредити по смисъла на чл.3, т. 9 от директивата, като тя не е изключителна, а допълнителна, наред с основната на лицата обслужващи кредити. Тази ограничена компетентност зависи изцяло от преценката и волята на купувачите на кредит във всеки отделен случай, тоест тя е следствие от упражнено право на избор от купувача на кредит с кое лице да сключи договор.

С цел максимална защита на кредитополучателите и в съответствие с директивата се предлагат редица текстове за изменение и допълнение на ЗЧСИ. Действия по обслужване на кредит ЧСИ може да започне само при наличие на сключен договор с купувач на кредит, който договор трябва да отговаря на всички изисквания по чл. 36 от ЗЛОККК. За максимално удобство на кредитополучателите и улеснение на правото им на защита се предвижда компетентността на ЧСИ (чл.18а, ал. 2) да е в съответствие с чл. 2 ЗЧСИ – района му на действие, съвпадащ с този на съответния окръжен съд, като кредитополучателите следва да са с адрес или седалище в същия район. При лицата, обслужващи кредити такова изискване няма, тоест кредитополучателят може да е във Варна, а да комуникира и посещава юридическо лица в София. Дейността на ЧСИ по обслужване на кредити и всички защити на правата на кредитополучателите от директивата и закона са подробно разписани в чл. 18а като осъществяването на комуникацията с кредитополучателите единствено чрез телефонни повиквания или отправяне на искания в писмена и електронна форма, адресирани лично до длъжника, задължението за предоставяне само на ясна, разбираема и коректна информация, като се

Гр. София 1000, община Възраждане, ул. „Пиротска" №7, ет.4
тел.: 02/980 77 32; тел./факс: 02/980 82 58
Web: www.bcpea.org; e-mail: info@bcpea.org

забранява предоставянето на заблуждаваща такава, забраната на всякакви действия и практики по събиране на вземането чрез използване на тормоз, принуда, заплаха или обида, както и такива, които уронват честта и достойнството на кредитополучателя и т.н. Въведено и задължение за доразвиване на Етичния кодекс на ЧСИ с правила относно дейността по обслужване на кредити и вътрешното администриране на подадени жалби от кредитополучатели.

С цел максимална прозрачност, отчетност и ефективен контрол се въвежда задължение за ЧСИ да води регистър на всички действия по обслужване на кредити, като с наредбата за служебния архив на ЧСИ подробно ще се разпишат задълженията за вписване на данните и документите и тяхното съхранение.

Предвижда се да се засили още повече контрола върху дейността на ЧСИ като специално за действията по обслужване на кредити се задължава КЧСИ да извършва всяка година по предварително приет план проверки на канторите. Изрично се разписва, че министърът на правосъдието упражнява контрол върху ЧСИ и относно тази дейност чрез двата вида инспектори – финансови и тези по ЗСВ. Предвижда се постъпилите жалби срещу ЧСИ в БНБ и КЗП незабавно да се изпращат на министъра на правосъдието за извършване на проверка по тях. Надзорните, контролните и санкционните изисквания по директивата относно лицата обслужващи кредити са изпълнени изцяло, тъй като министърът (и КЧСИ) могат при констатирани пропуски и нередности да отправят препоръки за тяхното отстраняване на ЧСИ, при по-тежки нарушения да инициира образуване на дисциплинарно производство. Съгласно чл. 70, ал. 1 ЗЧСИ, още с искането за образуване или по-късно може да се поиска временно отстраняване на ЧСИ от длъжност до приключване на дисциплинарното производство. Дисциплинарните наказания по чл. 68 ЗЧСИ са изключително строги, като включват дори и лишаване от правоспособност завинаги. С цел превенция и засилена защита на кредитополучателите се предлага при действията по обслужване на кредити максималният размер на наказанието „глоба" да се увеличи от 10 000 на 20 000 лв. Следва да се има предвид и че съгласно чл. 76 ЗЧСИ съдебният и финансовият инспектор имат достъп за проверка не само до целия служебен архив на ЧСИ, но и до специалните банкови сметки по чл. 24, ал. 1. При осъществяване на проверките инспекторите могат да използват и информационната система по чл. 360у, ал. 1 от Закона за съдебната власт, която е изградена и вече функционира. В нея ЧСИ ежедневно въвеждат всички данни за своята дейност, включително постъпилите и извършени плащания. По този начин контролът върху работата на ЧСИ от страна на министъра по отношение на действията по обслужване на кредити ще бъде изключително ефективен и бърз и в степен, която не би могла да се постигне при юридическите лица, обслужващи кредити.

За разлика от ЮЛ, ЧСИ като ФЛ и по закон носят освен дисциплинарна, гражданска и наказателна отговорност. Тяхната основна дейност е тази по съдебното изпълнение, а обслужването на кредити се явява допълнителна, второстепенна дейност, която ще зависи изцяло от волята на купувачите на кредити дали и доколко ще им бъде възлагана. Горното свежда рисковете от злоупотреби до минимум доколкото заради вторична дейност ЧСИ може освен да понесе всички видове отговорности, но и да загуби правото си да упражнява професията си и то завинаги. При ЮЛ въпросът с отговорността винаги малко или много създава проблеми, известни са множество случаи при които дори незначителни по размер имуществени санкции не могат да бъдат събрани поради липса на имущество на търговеца. Предвид гореизложеното в случаите, в които купувачите на кредити възложат на ЧСИ обслужването на вземанията, кредитополучателите биха били защитени дори в по-голяма степен отколкото когато спрямо тях действа лице, обслужващо кредити.

Гр. София 1000, община Възраждане, ул. „Пиротска" №7, ет.4
тел.: 02/980 77 32; тел./факс: 02/980 82 58
Web: www.bcpea.org; e-mail: info@bcpea.org

Изискванията на директивата по чл. 6 за защита на средствата, постъпващи от кредитополучателите по специална сметка в интерес на купувачите на кредити и плащането по тази сметка да се счита за извършено в полза на купувачите на кредити налагат изменения в чл. 24 ЗЧСИ. Предвижда се ЧСИ да поддържа специална сметка, определена единствено за паричните средства, които получават от осребряването на имуществото на длъжниците по изпълнителните производства. Той трябва да има отделна специална сметка, определена само за паричните средства за погасяване на задължения на кредитополучателите по чл. 18а, като постъпилите по нея суми за частично или пълно погасяване на задълженията се считат за плащане в полза на купувача на кредит. Когато получава средства от кредитополучател ЧСИ му предоставя справка за извършеното плащане и остатъка от задължението или писмо за освобождаване от задължението на хартиен или друг траен носител, като потвърждава получените суми.

II. Заинтересовани групи

Горните предложения засягат широк кръг от лица – ЧСИ, купувачите на кредити, кредитните институции и кредитополучателите.

III. Анализ на разходи и ползи

За прилагане на предложенията не са необходими разходи от държавния и общинските бюджети.

Ползите обаче са много големи тъй като ще се предостави още една възможност и гаранция за защита правата на купувачите на кредити, което ще доведе до по-голям интерес към купуването на кредити. Това от своя страна ще повиши цените на вторичния пазар и ще стимулира банките да се освобождават своевременно от натрупани просрочени кредити. По този начин ще се намалят рисковете за банковата система ще се въздейства позитивно върху икономическия растеж и финансовата стабилност.

От друга страна ще се постигне още по-добра защита на кредитополучателите, които ще общуват с изявен, отговорен и публично известен професионалист, избран и посочен от държавата да изпълнява много по-интервениращите властнически функции по принудителното изпълнение на съдебните актове. Дейността по обслужване на кредити по същество представлява комуникация между лицето, обслужващо кредити и кредитополучателя във връзка с погасяване на задължението по кредита. От своето създаване през 2005г. досега ЧСИ са работили по няколко милиона изпълнителна дела, което включва ежедневна и постоянна комуникация с длъжниците, поради което са натрупали огромен опит и се явяват най-подготвени за тази дейност. Контролът върху дейността на ЧСИ е на изключително високо ниво, което в максимална степен защитава правата и интересите на кредитополучателите.

IV. Административна тежест и структурни промени

Предложенията няма да доведат до административни промени като закриване, сливане или създаване на нови административни структури.

V. Въздействие върху нормативната база

Не се предвиждат изменения в други закони. Необходимо е само да се разпишат условията и редът за водене на новия регистър на ЧСИ относно дейността му по обслужване на кредити в Наредба № 4 за служебния архив на ЧСИ. Камарата на ЧСИ също така трябва да въведе в етичния кодекс на професията правилата за поведение при обслужване на кредити.